

EUROPA-
KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 20.5.2020
COM(2020) 549 final

SENSITIVE* : *Limited to Cabinets*
UNTIL ADOPTION

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN

Letland

**Rapport udarbejdet i medfør af artikel 126, stk. 3, i traktaten om Den Europæiske
Unions funktionsmåde**

* Distribution only on a 'Need to know' basis - Do not read or carry openly in public places. Must be stored securely and encrypted in storage and transmission. Destroy copies by shredding or secure deletion. Full handling instructions <https://europa.eu/db43PX>

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN

Letland

Rapport udarbejdet i medfør af artikel 126, stk. 3, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde

1. INDLEDNING

Den 20. marts 2020 vedtog Kommissionen en meddelelse om aktivering af stabilitets- og vækstpagtens generelle undtagelsesklausul. Klausulen som fastsat i artikel 5, stk. 1, artikel 6, stk. 3, artikel 9, stk. 1, og artikel 10, stk. 3, i forordning (EF) nr. 1466/97 samt artikel 3, stk. 5, og artikel 5, stk. 2, i forordning (EF) nr. 1467/97 letter samordningen af budgetpolitikken i perioder med et alvorligt økonomisk tilbageslag. I denne meddelelse forelagde Kommissionen Rådet sin vurdering af, at den aktuelle situation i lyset af det forventede alvorlige økonomiske tilbageslag som følge af covid-19-udbruddet giver anledning til at aktivere klausulen. Den 23. marts 2020 tilsluttede medlemsstaternes finansministre sig Kommissionens vurdering. Aktiveringen af den generelle undtagelsesklausul giver mulighed for midlertidigt at afvige fra tilpasningsstien i retning af den mellemfristede budgetmålsætning, forudsat at dette ikke bringer den finanspolitiske holdbarhed på mellemlang sigt i fare. For så vidt angår den korrigerende del kan Rådet på grundlag af en henstilling fra Kommissionen også beslutte at vedtage en revideret finanspolitisk kurs. Den generelle undtagelsesklausul suspenderer ikke procedurerne under stabilitets- og vækstpagten. Den tillader medlemsstaterne at fravige de budgetkrav, der normalt ville gælde, og sætter Kommissionen og Rådet i stand til at træffe de nødvendige foranstaltninger til koordinering af politikken inden for rammerne af pagten.

Ifølge de data, der blev indberettet af Letland den 31. marts 2020, og som efterfølgende blev valideret af Eurostat¹, udgjorde Letlands offentlige underskud 0,2 % af BNP i 2019, mens den offentlige bruttogæld udgjorde 36,9 % af BNP. Letland forventer ifølge stabilitetsprogrammet for 2020 et underskud på 9,4 % af BNP i 2020 og en gæld på 51,7 % af BNP.

Det forventede underskud for 2020 peger umiddelbart i retning af et uforholdsmæssigt stort underskud som defineret i stabilitets- og vækstpagten.

Kommissionen har derfor udarbejdet nærværende rapport, hvori den undersøger Letlands overholdelse af traktatens underskudskriterie og gældskriterie. Gældskriteriet kan betragtes som overholdt, eftersom gældskvoten ligger under traktatens referenceværdi på 60 % af BNP. Alle relevante forhold er taget med i betragtning, og der er taget behørigt hensyn til det alvorlige økonomiske chok som følge af covid-19-pandemien.

¹ <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/10294648/2-22042020-AP-EN.pdf/6c8f0ef4-6221-1094-fef7-a07764b0369f>.

Tabel 1. Offentligt underskud og offentlig gæld (i % af BNP)

		2016	2017	2018	2019	2020 KOM	2021 KOM
Underskudskriteriet	Offentlig saldo	0,2	-0,8	-0,8	-0,2	-7,3	-4,5
Gældskriteriet	Offentlig bruttogæld	40,9	39,3	37,2	36,9	43,1	43,7

Kilde: Eurostat, Kommissionens forårsprognose 2020.

2. UNDERSKUDSKRITERIET

Ifølge stabilitetsprogrammet for 2020 forventes Letlands offentlige underskud i 2020 at nå 9,4 % af BNP, hvilket er over og ikke tæt på traktatens referenceværdi på 3 % af BNP.

Den forventede overskridelse af referenceværdien i 2020 er exceptionel, da den skyldes et alvorligt økonomisk tilbageslag. Ifølge Kommissionens forårsprognose 2020, som tager højde for konsekvenserne af covid-19-pandemien, vil det reale BNP falde med 7,0 % i 2020.

Den forventede overskridelse af traktatens referenceværdi er ikke midlertidig, idet det offentlige underskud ifølge Kommissionens forårsprognose 2020 fortsat vil være over 3 % af BNP i 2021.

Det forventede underskud i 2020 er således over og ikke tæt på traktatens referenceværdi på 3 % af BNP. Den forventede overskridelse betragtes som exceptionel, men ikke som midlertidig som defineret i stabilitets- og vækstpagten. Analysen antyder således, at underskudskriteriet som defineret i traktaten og forordning (EF) nr. 1467/97 umiddelbart ikke er opfyldt.

3. RELEVANTE FORHOLD

I henhold til traktatens artikel 126, stk. 3, skal Kommissionen udarbejde en rapport, hvis en medlemsstat ikke opfylder kravene i forbindelse med et af eller begge disse kriterier. I denne rapport "tages der ligeledes hensyn til, om det offentlige underskud overstiger de offentlige investeringsudgifter, samt til alle andre relevante forhold, herunder medlemsstatens økonomiske og budgetmæssige situation på mellemlang sigt".

I artikel 2, stk. 3, i forordning (EF) nr. 1467/97 præciseres det, hvilke forhold der er tale om, idet det fastsættes, at der skal tages behørigt hensyn til "alle andre forhold, som efter den pågældende medlemsstats opfattelse er relevante for at kunne foretage en samlet kvalitativ vurdering af overholdelsen af underskuds- og gældskriteriet, og som medlemsstaten har forelagt Rådet og Kommissionen".

I den aktuelle situation udgør covid-19-pandemien og dens økonomiske følger, som har betydelig indvirkning på budgetstillingen og skaber stor usikkerhed om fremtidsudsigterne, et vigtigt yderligere forhold, der skal tages med i betragtning vedrørende 2020. Pandemien har desuden ført til aktiveringen af den generelle undtagelsesklausul.

3.1 Covid-19-pandemien

Covid-19-pandemien har ført til et større økonomisk chok, som har betydelig negativ indvirkning i hele Den Europæiske Union. Dens konsekvenser for BNP-væksten vil afhænge dels af pandemiens varighed, dels af de tiltag, der iværksættes af de nationale myndigheder

og på europæisk og globalt plan for at inddæmme spredningen, beskytte produktionskapaciteten og understøtte den samlede efterspørgsel. Landene har allerede truffet eller er i færd med at træffe budgetmæssige foranstaltninger til at øge sundhedssystemernes kapacitet og yde hjælp til de personer og brancher, der er særlig hårdt ramt. Der er også truffet omfattende foranstaltninger til at understøtte likviditeten og indført andre garantier. Når der foreligger mere detaljerede oplysninger, skal de kompetente statistiske myndigheder undersøge, hvorvidt disse har umiddelbar indvirkning på den offentlige saldo eller ej. Sammen med faldet i den økonomiske aktivitet vil disse foranstaltninger føre til et væsentligt større offentlige underskud og højere gæld.

3.2 Den økonomiske situation på mellemlang sigt

Letlands BNP i faste priser steg med 2,2 % i 2019 som følge af et stabilt privat forbrug, hvorimod væksten i såvel investeringerne som eksporten var aftagende. I 2020 vil BNP i faste priser ifølge Kommissionens forårsprognose 2020 falde med 7 % under påvirkning af covid-19-udbruddet og de dertil knyttede inddæmningsforanstaltninger. Investeringer og eksport forventes at blive hårdest ramt af grænselukninger og faldende udenlandsk efterspørgsel, mens forbruget forventes at klare sig bedre end i andre medlemsstater. Det kraftige fald i BNP udgør en formildende omstændighed i forbindelse med vurderingen af Letlands opfyldelse af underskudskriteriet i 2020.

De makroøkonomiske fremskrivninger er meget usikre, da virkningen af covid-19-pandemien vil afhænge af de restriktive foranstaltningers varighed og strengthed. Pandemien kan blive mere alvorlig og vare længere end antaget, hvilket kræver strengere og mere langvarige inddæmningsforanstaltninger. Der er ingen begrænsninger for fremstilling og byggeri på udbudssiden. Som følge heraf kan disse sektorer vise sig at være mere modstandsdygtige end antaget, hvis efterspørgslen vender tilbage. Unionens genopretning kan dog vise sig ikke at være så robust som forudsat og kan derfor resultere i en mere langvarig genopretning i Letland.

3.3 Budgetstillingen på mellemlang sigt

På grundlag af de endelige tal og Kommissionens forårsprognose 2020 vurderes Letlands strukturelle underskud på 1,7 % af BNP i 2019 at ligge tæt på den mellemfristede budgetmålsætning på -1,0 % af BNP under hensyntagen til den midlertidige afvigelse på 0,5 % af BNP i forbindelse med reformen af sundhedsvæsenet, hvilket tyder på, at stabilitets- og vækstpagtens krav er overholdt.

Ifølge stabilitetsprogrammet vil det offentlige underskud i 2020 undergå en forringelse og nå 9,4 %. Den økonomiske nedgang forventes at reducere statens indtægter fra såvel skatter som andet end skatter med omkring 5 % af BNP. En stigning i antallet af ledige og højere efterspørgsel efter sygeorlov og sociale bistandsydelse ventes at koste omkring 1 % af BNP. Desuden anslås støtteforanstaltninger til virksomheder og husholdninger at ville medføre en forøgelse af det offentlige underskud med 3 % af BNP i 2020. Kriseresponsforanstaltningerne omfatter mulighed for skatteudsættelse på op til tre år, indkomststøtte til ledige samt likviditets- og sektorstøtteforanstaltninger. De fleste stimulerende foranstaltninger forventes afsluttet i 2021.

Ifølge Kommissionens forårsprognose vil det offentlige underskud nå 7,3 % af BNP i 2020. Dette forudsætter en virkning af de stimulerende foranstaltninger som i

stabilitetsprogrammet, men faldet i beskæftigelsen forventes at blive lavere, lige som de automatiske stabilisatorer på udgiftssiden antages at være lavere i 2020. Forskellene i de makroøkonomiske og finanspolitiske fremskrivninger illustrerer den store usikkerhed, der knytter sig til dem.

3.4 Andre forhold, som medlemsstaten finder relevante

Den 15. maj 2020 fremsendte de lettiske myndigheder et brev vedrørende relevante forhold, jf. artikel 2, stk. 3, i forordning (EF) nr. 1467/97. Analysen i de foregående afsnit dækker allerede i bred forstand de vigtige forhold, som myndighederne gør opmærksom på. Navnlig skyldes det offentlige underskuds overskridelse af traktatens referenceværdi udelukkende virkningen af covid-19-krisen.

4. KONKLUSIONER

Ifølge stabilitetsprogrammet forventes Letlands offentlige underskud i 2020 at stige til 9,4 % af BNP, hvilket er over og ikke tæt på traktatens referenceværdi på 3 % af BNP. Den forventede overskridelse af referenceværdien betragtes som exceptionel, men ikke som midlertidig.

I overensstemmelse med traktaten og stabilitets- og vækstpagten indeholder denne rapport også en analyse af relevante forhold.

Eftersom det forventede underskud er et godt stykke over 3 % af BNP, er overskridelsen ikke midlertidig, og idet der tages hensyn til alle relevante forhold, antyder analysen, at underskudskriteriet som defineret i traktaten og i forordning (EF) nr. 1467/97 ikke er opfyldt.